

LUNDS
UNIVERSITET
Socialhögskolan

Sex som självskadebeteende i form av prostitution hos unga kvinnor i Sverige

En kvalitativ innehållsanalys utifrån fyra biografier om hur sex som självskadebeteende bättre kan förebyggas av professionella

Johanna Persson & Denice Åkerblom

Kandidatuppsats (SOPB63)

HT 22

Handledare: Hans Knutagård

Abstract

Authors: Johanna Persson and Denice Åkerblom

Title: Sex as self-injury in form of prostitution among young women in Sweden - A qualitative content analysis based on four biographies on how sex as self-injury better can be prevented by professionals

Supervisor: Hans Knutagård

Assessor: Staffan Blomberg

The purpose of this study was to get a better understanding about sex as self-injury in the form of prostitution among young women. With a better understanding about this subject, hopefully signs pointing at sex as self-injury can be identified earlier, which could lead to increased identification of women who live with these behaviors. Thus a more preventive work can take place where professionals can capture the targeted group and offer them help. This study was based on a qualitative content analysis including four biographies and five different stories. These stories were told by young women who between the ages of 12-19 self-injured with sex in the form of prostitution. The analysis has led to the conclusion that women tend to keep their self-injuring behavior a secret. They put up a facade to prevent others from discovering their self-injuring behavior. This behavior, according to our study, can be based on shame and also as a consequence of the normalization process. Some women in the study tend to feel less unworthy and have reduced anxiety while selling sex but afterwards the unwanted feelings return. To temporarily keep reducing their anxiety, they continue with their behavior. Furthermore a common indication has been shown among young women, with active self-injuring behavior, that they want help but do not know how to ask for it. The few times they actually did seek help, they got no response because the receiver did not know how to manage this information. This study has shown that there is a need to inform both young women, professionals and adults about sex as self-injury to help the targeted group to seek the help they need. To do this, professionals should spread knowledge about the subject to more adults and adolescents. With a greater spread about the subject, it can get more normalized and thus make it easier for women with these behaviors to seek help.

Key words: Sex as self-injury, prostitution, preventive social work, anxiety management.

Innehållsförteckning	
1 Inledning	4
1.1 Problemformulering	4
1.2 Syfte	5
1.3 Frågeställningar	5
1.4 Förförståelse	6
1.5 Fördelning av arbete	6
1.6 Definition av begrepp	7
2 Tidigare forskning	8
2.1 Sökprocess	8
2.2 Sex som självskadebeteende	9
2.3 Sex mot ersättning	10
2.4 Sammanfattning	11
3 Teoretiska utgångspunkter	13
3.1 Skam	14
3.2 Normaliseringsprocessen	15
4 Metod	18
4.1 Kvalitativ innehållsanalys	18
4.2 Urval	19
4.3 Urvalsprocess	20
4.4 Analysmetod	21
4.5 Metodens tillförlitlighet	23
4.6 Etiska överväganden	25
5 Resultat och Analys	27
5.1 Presentation av kvinnorna	27
5.2 Hur vägen mot att självskada med sex började	28
5.3 Från enstaka händelser till ett varaktigt beteende	32
5.4 Att må dåligt på mer än ett sätt	37
5.5 Ett rop på hjälp	41
6 Slutdiskussion	46
Referenslista	48

1 Inledning

En av 22 ungdomar i gymnasieålder har vid minst ett tillfälle självskadat med sex (Fredlund et. al 2017). Det innebär att ungefär en ungdom i varje gymnasieklass i Sverige har självskadat med sex eller aktivt självskadar med sex. Att börja självskada med sex kan ha många bakomliggande orsaker. Fredlund, Wadsby och Jonsson (2020) har undersökt vad som motiverar till att använda sex för att självskada. I deras studie beskriver 94% av respondenterna psykisk ohälsa som en underliggande faktor för att börja och fortsätta använda sex för att självskada. Självskadebeteendet upplevs som ett sätt att kontrollera ångest eller stoppa negativa känslor, men även för att få positiv bekräftelse, såsom att känna sig behövd, speciell och att vara bra på någonting. I Fredlund, Wadsby och Jonsson framgår det även att majoriteten, 82,9%, av respondenterna hade deras första interaktion med sex för att självskada som ungdom, mellan åldern 12 till 19 år.

1.1 Problemformulering

Sex som självskadebeteende är ett ämne som blivit mer uppmärksammat de senaste åren, bland annat genom olika biografier och forskning inom ämnet. Sexuella relationer kan se ut på olika sätt och människor kan definiera sex på olika sätt. Att sex kan vara mer än en akt för fortplantning är något som många kan relatera till och sex beskrivs också som något njutningsfullt. Däremot finns det flera former av sex som inte är njutningsfullt för samtliga involverade i akten, en av dessa former är sex som självskadebeteende.

Sex som självskadebeteende kan visa sig i olika former. Fredlund, Wadsby och Jonsson (2020) har identifierat tre olika sätt som sex kan användas för att självskada. De olika sätt som författarna har identifierat är att uppleva psykisk skada i sexuella situationer, fysisk skada i sexuella situationer och i självförvållade sammanhang. Med detta menas att en antingen har sex fastän ens inre känsla säger att en inte vill ha sex, att en söker sig till fysiskt smärtsamma och farliga sexuella situationer eller att en säljer sex, sexuella tjänster eller bilder. Vår studie har sitt fokus på det sistnämnda, självförvållade sammanhang. Det innebär att studien riktar sig till de som använt sig av prostitution för att självskada, vilket betyder att sälja sex och sexuella tjänster.

Problematiken kring sex som självskadebeteende visar sig hos båda könen, i alla åldrar och i flera delar av världen. I vår studie har vi därför valt att göra en avgränsning av den målgrupp som finns. Målgruppen har därmed smalnats av till att undersöka kvinnor som använder sex för att självskada. Vidare har vi även fört en diskussion om huruvida vi syftar till att undersöka alla åldrar av kvinnor och den geografiska placeringen. Slutligen har vår avgränsning av målgruppen landat i att vi kommer fokusera på kvinnor i Sverige som upplevt sex som självskadebeteende i sin ungdom. Vi har valt att avgränsa vad vi menar med unga kvinnor i vår studie och kommer därmed undersöka kvinnor som bor i Sverige och har använt sex för att självskada i åldern 12-19 år.

Utifrån Fredlund, Wadsby och Jonsson (2020) studie ser vi ett stort behov av att fortsätta undersöka området sex som självskadebeteende då deras studie visar på ett resultat där unga kvinnor självskadar med sex för att reglera och hantera olika former av känslor. Forskning inom ämnet är av behov för att bättre kunna hjälpa unga kvinnor hantera ångest, känslor eller bekräftelsebehov på andra sätt än självskada och därmed undvika att de hamnar i att använda sex för att självskada. Genom att lyssna och förstå de som har självskadat med sex kan goda förutsättningar skapas för att vidare kunna hjälpa andra. Utifrån vilken profession en har möter professionella på olika sätt individer som självskadar med sex. Ämnet sex som självskadebeteende är relevant att undersöka utifrån ett professionellt perspektiv då detta kan ge professionella medel för framtiden att hjälpa unga kvinnor.

1.2 Syfte

Syftet med studien är att utifrån fem kvinnors utsagor skapa en förståelse för hur sex som självskadebeteende i form av prostitution hos unga kvinnor bättre kan förebyggas av professionella.

1.3 Frågeställningar

- Hur beskriver kvinnorna processen som ledde fram till ett varaktigt självskadebeteende med sex i form av prostitution?
- Vilka tecken beskriver kvinnorna kan finnas hos en ung kvinna för att upptäcka att hon självskadar med sex?

- Vilka samband menar kvinnorna det kan finnas mellan psykisk ohälsa och sex som självskadebeteende?

1.4 Förförståelse

Vår förförståelse för ämnet är begränsad eftersom vi inte hade någon djupare kunskap om ämnet vid studiens start. Den förförståelse för ämnet vi hade kom främst från den erfarenhet vi insamlat av att befinna oss i arbetsrelaterade sammanhang och genom olika frivilligorganisationer. I dessa situationer har vi dels mött den målgrupp vi syftar till att undersöka, unga kvinnor i Sverige som självskadar med sex, men även haft möjlighet att utforska och diskutera ämnet tillsammans med erfarna socionomer.

Vår förförståelse i ämnet har blivit en passion och det som drivit oss till att välja just detta ämne att forska i. Vi inser att beslutet att välja unga kvinnor inte endast grundar sig i att det är en grupp som det behöver forskas mer om, utan även för att vi själva har varit unga kvinnor och vet hur livet kan kännas som ung kvinna. Vi kan på ett sätt relatera till empirin och det är något vi hela tiden behövt ha med oss i undersökningen för att undvika att bli partiska eller få tunnelseende.

1.5 Fördelning av arbete

Fördelning av arbete och beslut under forskningen har skett löpande med båda författarnas åsikter tagna hänsyn till. Det har funnits ett gott samarbete mellan oss som har utfört forskningen och författat studien där båda författare har varit högst delaktiga i varje del av studien. Båda har läst och tagit till sig alla de referenser som används i forskningen samt kan stå bakom den text som har formulerats och presenterats i studien. Text har skrivits gemensamt för att presentera de olika avsnitten i studien.

Under de få tillfällen där vi som författarna varit oense började vi med att diskutera området vi var oense kring i syfte att finna en lösning. Ofta löste det sig genom att båda var villiga till att kompromissa. De gånger vi trots allt inte funnit en lösning har vi vänt oss till kurskamrater samt lärare för att få rådgivning.

1.6 Definition av begrepp

<i>Form av sex</i>	För att smalna av vår studie har vi valt att välja en form av sex för att undersöka sex som självskadebeteende. Den valda form är sex mot ersättning, prostitution. Nationalencyklopedins (2022) beskrivning av prostitution följer “att minst två parter säljer och köper sexuella tjänster där ersättning är en förutsättning för tjänsten”.
<i>Sex som självskadebeteende</i>	I vår studie skriver vi om sex som självskadebeteende i form av prostitution. Vi vill betona att det finns flera former av sex som självskadebeteende och att den valda formen prostitution endast är en form. Sex som självskadebeteende beskrivs av psykologen Åsa Landberg “När man har ett mönster av att söka sig till sexuella relationer som innebär att man skadar sig själv, fysiskt och psykiskt. Beteendet orsakar starkt signifikant lidande eller försämrad funktion i skolan, arbetet eller på andra viktiga områden” (Landberg 2022).
<i>Unga kvinnor</i>	Unga kvinnor har vi valt att definiera kvinnor i åldrarna mellan 12-19 år. Unga kvinnor definieras olika i olika kontext och vårt val av åldersspannet grundar sig delvis i tidigare forskning där ungdomar har haft sin första kontakt med sex för att självskada i åldern 12 till 19 år.
<i>Professionella</i>	I vår studie skriver vi om professionella och syftar därmed till de som arbetar med att möta målgruppen i olika kontexter. Professionella kan till exempel vara kuratorer, socialsekreterare och lärare.
<i>Tecken</i>	I vår studie omfattar begreppet tecken sådant som fysiskt går att se, olika beteende samt psykisk påverkan.

2 Tidigare forskning

I detta avsnitt kommer tidigare forskning inom ämnet sex som självskadebeteende och forskning om sex mot ersättning att presenteras. Vi har valt att dela upp den tidigare forskningen i två olika kategorier. Denna uppdelning har gjorts för att undersöka vilken forskning som har gjorts utifrån de två olika kategorierna men också för att se hur kategorierna återfinns i varandra. Eftersom studien syftar till att undersöka sex som självskadebeteende i form av prostitution behöver kategorierna belysas och presenteras i samband med varandra men också enskilt.

2.1 Sökprocess

I vår sökning efter tidigare forskning har vi använt oss av sökmotorn LUBsearch där vi efterfrågat vetenskapliga artiklar som är peer reviewed. För att hitta artiklar som är relevanta i tiden har vi även valt att filtrera artiklar efter årtal, det åldersspann vi valde att sätta var 15 år tillbaka. De första sökningarna riktade sig till att hitta forskning gällande sex som självskadebeteende. Sökordet *Sex as self injury* gav ett resultat på flertal svenska studier om sex som självskadebeteende. Vidare breddade vi sökningen med nyckelord som: *childhood, sexual abuse, self-harm, selling sex, prostitution* och *sexual risk behavior*. Med dessa sökord dök flera intressanta artiklar upp som även berörde ämnet om att sälja sex. Därefter började vi göra ett urval för vilken forskning som vi fann relevant för vår undersökning. Genom att läsa abstract på de funna artiklarna kunde ett fortsatt urval genomföras där den forskning vi fann relevant lästes noggrant. I de användbara artiklar vi fann såg vi även över vilka källor författarna använt för sin studie och kunde därmed finna fler relevanta artiklar inom ämnet. Tillslut hade vi en omfattande samling av forskning som berörde både sex som självskadebeteende och prostitution samt de båda ämnena i relation till varandra. Största delen av forskningen vi har använt oss av har undersökt både män och kvinnor. Forskningen presenteras oftast både som helhet och uppdelat mellan könen. Det är med anledning av den tydlighet som finns i forskningen som vi anser att forskning som undersökt båda könen är av relevans trots att vi syftar till att undersöka kvinnor.

2.2 Sex som självskadebeteende

Sex som självskadebeteende har blivit ett erkänt begrepp i det svenska samhället under de senaste femton åren. Johnsdotter och Wall (2022) menar att sex som självskadebeteende är ett relativt nytt begrepp som snabbt etablerat sig i Sverige. De beskriver att sex som självskadebeteende har blivit ett begrepp för ett beteende som har funnits länge men tidigare har beskrivits med andra ord, bland annat som destruktivt sexuellt beteende. Författarna menar på att begreppet sex som självskadebeteende började etableras efter att biografen *14 år till salu* publicerades 2008. Stora diskussioner uppkom i olika medier och ämnet började bli mer känt för allmänheten. Däremot trycker författarna på att det finns risker med att benämna ett beteende på detta sätt, genom att definiera vad som anses vara sex som självskadebeteende definieras också vad som är "rätt" eller "fel" sätt att ha sex på.

Fredlund et. al (2017) har genomfört en kvantitativ studie där 5750 respondenter har svarat på deras enkät gällande sex som självskadebeteende. Respondenterna var unga män och kvinnor med en medelålder på 18 år som går tredje året på gymnasiet över hela Sverige. Syftet med studien var främst att undersöka den självutvärderade förekomsten av sex som självskadebeteende men även att se samband mellan sex som självskadebeteende och sociodemografiska faktorer som sexuell läggning, frivillighet, övergrepp, psykisk hälsa med flera. Studien visar på att sex som självskadebeteende är vanligare hos unga kvinnor än hos unga män. 3,2% av de svarande unga kvinnorna uppgav att de vid minst ett tillfälle använt sex för att självskada, motsvarande siffra hos de unga männen var 0,8%.

Fredlund et. al (2017) framför ett resultat där författarna ser samband mellan sexuella övergrepp och andra former av självskadebeteende. Frågor som att det är sexuella övergrepp som leder till sex som självskadebeteende och inte andra självskadebeteende som leder till att självskada med sex kommer upp i studien. Författarna resonerar kring detta genom att många som blivit utsatta för sexuella övergrepp beskriver sig själva som "damaged goods" och att de och deras kropp inte har något värde. Sambandet mellan sex som självskadebeteende och andra former av självskada presenteras i studien på det sätt att ungdomarna upplever ett behov av att självskada på andra sätt parallellt med sex för att

självskada. Studien avslutas genom att berätta att vidare forskning inom ämnet måste göras för att kunna fastslå att sexuella övergrepp kan leda till att en utvecklar ett självska debeteende med sex.

Vidare forskning om det som Fredlund et. al (2017) avslutar sin studie med har genomförts av tre av de författarna som var delaktiga i den förstnämnda studien. Fredlund, Wadsby och Jonsson (2020) har fokuserat sin studie på att undersöka vilka motiv och manifestationer som grundar sex som självska debeteende. Studien resulterar i att författarna har kunnat identifiera olika sätt att självskada med sex, bland annat prostitution, och olika bakomliggande faktorer för att självskada med sex. Författarna återkopplar till sin egen forskning från 2017 om att den nya studien stödjer de tidigare teorier de presenterat om att tidigare sexuella övergrepp påverkar individer till att ha destruktiva sexuella relationer, så som sex som självska debeteende.

När det i Fredlund, Wadsby och Jonsson (2020) studie handlar om vad som kan påverka individer till att börja med och fortsätta att använda sex för att självskada presenterar författarna ett resultat där sex som självska debeteende används för att kontrollera och reglera känslor. Ångest, depression och självförakt är några av de känslor som författarna tar upp. Studien presenterar även bekräftelsebehov som en orsak till att börja och fortsätta med sex som självska debeteende.

2.3 Sex mot ersättning

Att sälja sex eller sexuella tjänster är ett fenomen som har funnits under många år och är ett ämne som det finns väldigt mycket forskning om. Prostitution är ett samlingsnamn för att sälja sex, sexuella tjänster eller utföra andra sexuella handlingar mot ersättning. Ersättningen kan bestå av pengar men också av resor, varor, presenter med mera (Jämställdhetsmyndigheten 2022; Nationalencyklopedin 2022).

Fredlund et al. (2013) har genomfört en studie för att undersöka ungdomar som säljer sex. Studien bestod av både unga män och kvinnor. Syftet med studien var att se samband mellan övergrepp, psykisk ohälsa samt självska debeteende och prostitution. Den omfattande undersökningen resulterade i att 1,5% av ungdomarna som svarade på enkäten uppgav att de vid minst ett tillfälle sålt

sexuella tjänster. Författarna kunde identifiera att de ungdomar som sålde sex hade en bakgrund av sexuella, psykiska och fysiska övergrepp. Även sämre psykisk ohälsa och högre grad av självskadebeteende upptäcktes bland de ungdomar som sålde eller hade sålt sex.

Vidare har Dahlström et al. (2018) genomfört en studie som syftar till att undersöka varför unga män och kvinnor i Sverige säljer sex. Författarna har utifrån sin undersökning kunnat identifiera tre olika kategorier som svarar på varför ungdomar säljer sex. *Den första* kategorin innefattar ungdomar som säljer sex för känslomässiga orsaker såsom att vilja ha närhet, känna sig uppskattad, dämpa ångest eller att ha blivit övertalade av köparen. Denna grupp var tydligt sammankopplad med sexuella övergrepp och ungdomarna angav att ersättningen var mindre viktig. Forskarna tar upp att denna grupp av ungdomar som säljer sex kan kopplas till att använda sex för att självskada. *Den andra* kategorin förklarar att ungdomar säljer sex endast för ersättningen, det kan bland annat vara pengar och droger. Denna grupp hittar ofta sina köpare över internet och köparna är ofta över 25 år gamla. Forskarna menar att denna grupp kan vara väldigt utsatta och det bör undersökas vad ungdomarna använder pengarna till. *Den tredje* kategorin som har identifierats är de som uppger att de sålt sex för nöjes skull. Denna grupp visar inga särskilda negativa associationer med att sälja sex, 50% av gruppen har endast sålt sex en gång. Motiveringarna för att sälja sex har bland annat varit för det var exalterande, de tyckte partnern var attraktiv och att ersättningen endast var en del av motivet för att sälja sex. Denna grupp innefattar till största del hetrosexuella unga män som har sålt sex till någon under 25 år. Författarna menar att mycket indikerar på att denna grupps köpare troligen består av någon de redan känner och som var i någorlunda samma ålder som de själva.

2.4 Sammanfattning

Utifrån den presenterade forskningen går det att förstå att sex som självskadebeteende och prostitution kan verka samtidigt hos en individ likväl som de kan verka var för sig. Med det sagt går det enligt forskning att självskada på andra sätt än genom prostitution och det går att sälja sex utan att använda sex för att självskada. Det finns likheter i forskningen gällande sex som självskadebeteende och prostitution. En av de likheter vi har identifierat är att

psykisk ohälsa kan både påverka *till* och bli påverkad *av* sex som självska debeteende eller prostitution. En annan likhet i forskningen är att händelser såsom olika former av övergrepp kan komma att påverka hur individen ser på sin kropp och deras egna värde.

3 Teoretiska utgångspunkter

I kommande avsnitt redovisas de teorier som används i analysen. I denna studie utgörs den första teorin av det interaktionistiska perspektivet med inriktning på skam. Vidare har vi valt att beskriva teorin skam utifrån Erving Goffmans (1963) forskning om stigma samt Thomas J. Scheffs (1997) forskning om det sociala bandet. Anledningen till varför vi valt att utgå ifrån skam som teori grundar sig i en vilja att finna en förståelse för varför de unga kvinnorna väljer att hålla sitt självskadebeteende hemligt. Förhoppningen är att försöka förstå på vilket sätt samt varför kvinnorna lever med denna problematik i hemlighet. Genom en förståelse kanske vi kan synliggöra tecken som kan tyda på ett självskadebeteende. Om vi kan identifiera eventuella tecken är förhoppningen att vi kan uppmärksamma kvinnor som lever med sex som självskadebeteende. Vidare är förhoppningen att perspektivet skam kan hjälpa oss att svara på frågeställningarna: *Hur beskriver kvinnorna processen som ledde fram till ett varaktigt självskadebeteende med sex i form av prostitution?*, *Vilka tecken beskriver kvinnorna kan finnas hos en ung kvinna för att upptäcka att hon självskadar med sex?* samt *Vilka samband menar kvinnorna det kan finnas mellan psykisk ohälsa och sex som självskadebeteende?*

Utöver teorin skam, har vi även valt att använda oss av teorin normaliseringsprocessen utifrån det socialkonstruktivistiska perspektivet. Vi har valt att utgå ifrån forskaren Eva Lundgrens (2012) syn på normaliseringsprocessen. Trots att Lundgren lägger mycket fokus på normaliseringsprocessen inom våld i nära relationer, finner vi hennes syn relevant även i vårt arbete. Anledningen till varför vi valt normaliseringsprocessen tar avstamp i en vilja att finna en förståelse om varför de unga kvinnorna väljer att stanna kvar i sitt självskadebeteende trots att de framhäver en medvetenhet kring beteendets konsekvenser. För att kunna tydliggöra normaliseringsprocessens förhållande till samhällets normer, har vi även valt att nämna Tina Mattssons (2015) resonemang gällande samhällsbaserade könsnormer. Genom att använda oss av Mattssons syn är förhoppningen att synliggöra varför normaliseringsprocessen uppstår ur det socialkonstruktivistiska perspektivet. Förhoppningen är att normaliseringsprocessen hjälper oss att svara på

frågeställningen *Hur beskriver kvinnorna processen som ledde fram till ett varaktigt självskadebeteende med sex i form av prostitution?*

Normaliseringsprocessen kan även ge oss ytterligare ett perspektiv på varför kvinnorna väljer att hålla sitt självskadebeteende hemligt. Därmed är förhoppningen att normaliseringsprocessen ska kunna ge ett mer utvecklat svar till frågeställningen *Vilka tecken beskriver kvinnorna kan finnas hos en ung kvinna för att upptäcka att hon självskadar med sex?*

3.1 Skam

Skam kan karaktärisera sig på olika sätt och är en känsla som de flesta människor kan ha upplevt. Med detta menas att det inte finns en konkret definition av vad begreppet skam innebär. Tidigare har flera forskare undersökt begreppet ur flera perspektiv. Således finns det olika vinklar på hur begreppet skam används. En person som forskat mycket kring skam är Erving Goffman. Dock förklarar Scheff & Starrin (2013 s. 188) att Goffman sällan använde begreppet skam men forskade däremot om begreppet "förlägenhet". Förlägenhet inkluderar de känslor som kunde uppkomma då en person kände sig avvisad, ovärdig eller otillräcklig. Goffman framhävde att förlägenhet kunde existera i flera former, varav några former är låg självkänsla, dåligt samvete eller blyghet. Varför Goffman inte använder begreppet skam framkommer inte i hans texter menar Scheff & Starrin på. Dock förklarar Scheff (2003 s. 243) mer konkret att Goffman menar på att skam skapas när en ser sig själv på ett negativt sätt utifrån andras ögon.

Följaktligen hänvisar Scheff (2003 s. 243) till Goffman, som skriver att människan kan känna rädsla för att inte passa in i sociala situationer eller sammanhang. Till följd av detta vill individer ofta visa sin bästa sida. Scheff förklarar att känslan av förlägenhet kan uppstå över småsaker, oavsett om de är verkliga eller inbillade. Goffman skriver även om begreppet stigma som blev ett centralt tema för honom. Goffman (1963 s. 11 ff.) förklarar att stigma är en föreställning där det finns något att avslöja. Alltså kan det handla om en händelse eller ett beteende som sticker utanför normen i samhället vilket kan leda till att en kategoriseras som annorlunda. Författaren hävdar därför att vad som utgör ett stigma kan se olika ut beroende på vilka normer som gäller i samhället. Goffman förklarar att det finns flera olika typer av identiteter. En av dessa utgörs av en

social identitet som samhället konstruerat och de andra utgörs av individens personliga identitet. När dessa identiteter inte överensstämmer med varandra kan stigma uppstå. Med andra ord kan begreppet stigma användas för att beskriva vanhedrande egenskaper hos individer.

Till följd av att samhället kategoriserar individer utefter normalitet, skriver Goffman (1963 s. 75-76) att det kan uppstå situationer där individen i fråga upplever sig själv som både normal samt avvikande. Att ha olika bilder av sig själv kan dock vara problematiskt eftersom individen inte får uppleva någon begriplighet. För att hantera denna obegriplighet börjar individen att följa samhällets normer genom att dölja sin riktiga identitet och personlighet.

Scheff & Starrin (2013 s. 188) förklarar på liknande vis att det råder normer kring att vara en rationaliserad individ. Författarna skriver att skam kan komma att blotta sig när dessa normer överskrids. På så vis spelar skam en stor roll i den sociala interaktionen och kan påverka individens självkänsla. Scheff (1997 s. 76 ff.) framhäver dock att skam inte enbart uppkommer när normer överskrids, utan kan uppkomma när de sociala banden hotas. Författaren framhäver att det existerar olika typer av sociala band mellan människor. De sociala banden skapas redan när individen är i spädbarnsålder. Med andra ord utgör de sociala banden relationer mellan människor. När dessa relationer hotas kan emotionen skam uppstå.

Scheff (1997 s. 76) menar följaktligen att skam kan förekomma då en upplever problem i en relation eller ett förhållande. Barn som blivit misshandlade under barndomen har en större tendens till att utveckla osäkra sociala band till människor i sin omgivning. Dessa osäkra sociala band kan leda till bland annat en låg självkänsla för barnet. Scheff (1997 s. 73) förklarar att det sociala bandet en individ haft gentemot andra människor kan komma att påverka individens beteende i vuxen ålder. Med detta menar författaren att de sociala banden kan styra individens beteende och känslor.

3.2 Normaliseringsprocessen

Normaliseringsprocessen är en teori som kan användas på flera sätt. Lundgren (2012 s. 7) förklarar att normaliseringsprocessen utgör ett sätt att kunna få en förståelse för våldets bakomliggande orsaker samt konsekvenser. Dock tydliggör

Lundgren att våldets process samt våldserfarenheterna kvinnor har kan karaktärisera sig på olika sätt. Med detta menar författaren att hon endast ger en beskrivning av hur normaliseringsprocessen kan tolkas ur ett våldsperspektiv men att denna tolkning inte behöver utgöra sanning för alla kvinnor.

Lundgren (2012 s. 13) börjar med att förklara normaliseringsprocessen genom att identifiera tre insikter. Den första benämns som normalisering, det vill säga att våldet som kvinnorna upplever successivt börjar upplevas som vanligt och normalt. Den andra insikten benämns som externalisering och innebär att anledningarna till männens våldsamma beteende ofta sätts utanför mannen. Kort sagt innebär det att våldet inte förknippas med männen som personer utan läggs istället på händelser utanför mannens beteende, till exempel om mannen har haft en stressig dag. Författaren skriver vidare om den tredje insikten, vilket utgörs av internalisering. Internalisering innebär att kvinnorna tar över männens förståelse av våldshandlingarna. Det innebär att kvinnorna kan göra våldet till sitt eget ansvar. Lundgren (2012 s. 37) skriver följaktligen att kvinnan börjar se sig själv ur mannens ögon och skuldbelägger sig själv för våldet.

Utöver de tre insikterna, framför Lundgren (2012 s. 14-15) att normaliseringsprocessen kan kopplas till en så kallad könad process. Med detta påstår författaren att männens bild av kön är en av orsakerna till våldprocessen. Männen har en bild som utgörs av att kvinnan ska vara omsorgsfull samt sexuellt tillgänglig. Denna syn utgör normalitet för männen, vilket även innebär ett upprätthållande av det normativa könsskapandet. Vidare förklarar Lundgren att det råder en maktobalans mellan könen. Det finns en vilja till att tro att män och kvinnor utgör olikheter, där männen ska ses som överordnad och kvinnan som underordnad. Denna maktobalans riskerar att visa sig i form av våld. Följaktligen menar författaren att det är svårt att se kvinnan respektive mannen utanför samhällets föreställningar om normalitet och sexualitet. Det är till följd av dessa samhällsnormer av hur en kvinna respektive man ska uppträda, som normalitet skapas.

En teoretiker som fördjupat sig i bland annat samhällsnormer är Tina Mattsson, hon skriver dock inte om normaliseringsprocessen som teori men forskar om samhällets könsnormer. Mattsson (2015 s. 49) förklarar att kön är en social konstruktion som samhället skapar och återskapar. Ur ett socialkonstruktivistiskt perspektiv, skapas en norm som människan ska följa och

som därmed bidrar till konstruktioner av könet. Genom att män agerar på ett sätt som är i enlighet med de maskulina normer som finns i samhället stärker därmed männen sin maskulinitet. Detsamma gäller för kvinnor. Mattsson (2015 s. 58) förklarar vidare att mannen som kön inte har uppmärksammats lika mycket som kvinnan som kön. Att därmed undersöka mannen och maskulinitet kan vara svårt då dessa utgör norm, vilket även innebär att mannen är könsneutral. Författaren menar på att problematiken ligger i att samhället är maskulint kodat men att dessa koder inte synliggörs då de ses som normala.

Lundgren (2012 s. 16) förklarar vidare att våld i nära relationer ofta uppkommer successivt. Till en början är förhållandet fredligt och normalt men övergår sakta till ett mer fientligt förhållande. Eftersom våldet smyger sig fram, menar författaren att det kan vara svårt att synliggöra dess existens. Vad som alltså kan verka som ett hälsosamt förhållande, behöver inte per automatik vara det. Följaktligen klargör Lundgren (2012 s. 18) att normaliseringsprocessen utgörs av gränsförskjutningar samt anpassning. Under själva våldsprocessen anpassas kvinnan till det våld hon utsätts för och finner det sedan som normalt. Författaren väljer även att benämna detta fenomen som en nedbrytningsprocess för kvinnan. Lundgren (2012 s. 20) förklarar även att gränsförskjutning innebär att gränser lätt suddas ut. Med detta menar författaren att en våldshandling kan tolkas som en kärlekshandling.

Följaktligen finns det flera anledningar till varför kvinnan inte gör motstånd. Lundgren (2012 s. 46-47) framhäver att ett passivt förhållningssätt kan bero på att det upplevs för farligt att protestera. Att enbart acceptera våldet, kan ses som ett sätt att försöka överleva. Författaren menar på att detta är ytterligare en av normaliseringsprocessens konsekvenser.

4 Metod

I följande avsnitt redovisas vilken metod som har använts för att genomföra vår studie. Avsnittet framhäver en beskrivning av hur empirin har hanterats samt analysens karaktär. Vidare förekommer även en redogörelse för de etiska forskningsprinciperna samt hur vår förståelse för området kan ha påverkat resultatet. Följaktligen redovisas även metodens tillförlitlighet utifrån reliabilitet och validitet.

4.1 Kvalitativ innehållsanalys

För att kunna svara på våra frågeställningar har vi valt att utgå ifrån en kvalitativ ansats. Bryman (2018 s. 454) förklarar att en kvalitativ metod kan användas för att undersöka hur fenomen beskrivs och står i förhållande till varandra. Bryman menar på att den kvalitativa ansatsen undersöker hur personer upplever världen. Den kvalitativa metoden handlar därmed om en subjektiv upplevelse av en kontext eller process. Eftersom vår studie riktar in sig på fem kvinnors upplevelser samt beskrivningar av att självskada med sex i form av prostitution, består materialet av subjektiva tolkningar. Följaktligen ser vi den kvalitativa metoden mest relevant för detta arbete då möjligheten ges till att analysera kvinnornas utsagor.

Fyra biografier har valts ut i syfte att utföra en innehållsanalys i vår studie. En av dessa fyra biografier, innehåller två utsagor som berör de olika kvinnornas upplevelser av att leva med sex som självskadebeteende i form av prostitution. Sammanlagt består vår empiri därmed utav fyra biografier men med fem utsagor. Utifrån den tidsram vi hade att förhålla oss till, upplevdes fyra biografier med fem utsagor som en tillräcklig mängd empiri för att kunna möjliggöra en djupgående analys. Dock övervägde vi möjligheten till att ha en femte biografi, men kom fram till att den femte biografien inte skulle medföra någon ny information i förhållande till resterande fyra biografier.

Anledningen till varför vi valt innehållsanalys är för att metoden upplevdes som mest försvarbar. Eftersom sex som självskadebeteende kan uppfattas som ett känsligt ämne fann vi att den kvalitativa innehållsanalysen inte

riskerade att medföra någon skada för målgruppen. Ur ett etiskt perspektiv upplevdes innehållsanalysen som mest relevant för att kunna genomföra studien.

Utöver ovanstående uppmärksammade vi även att den tidigare forskning som gjorts i ämnet utgjordes av mestadels kvantitativa metoder. Vidare ger de kvantitativa metoderna mer generaliserade resultat vilket väckte vårt intresse för att utföra en mer djupgående analys, det vill säga en liknande studie med en kvalitativ ansats. Med en fördjupad undersökning av området sex som självskadebeteende är förhoppningen att en större förståelse för området skapas. Med en större förståelse och större kunskap vill vi kunna finna verktyg för att förebygga sex som självskadebeteende i form av prostitution.

Följaktligen är det empirin som styr vårt val av teorier. Efter att ha läst empirin har vi resonerat kring vilka perspektiv som kommer framhäva vårt syfte med studien. Med dessa teoretiska perspektiv har vi sedan analyserat området sex som självskadebeteende i form av prostitution utifrån biografier som empiri samt med stöd av tidigare forskning.

4.2 Urval

För att få möjlighet till att svara på studiens frågeställningar har ett urval genomförts. Undersökningen har utgått ifrån ett så kallat målstyrt urval. Ett målstyrt urval menar Bryman (2018 s. 498) innebär att en på förhand har definierat vilka personer som ska utgöra materialet. Urvalet görs därmed utifrån målet med forskningen, vilket innebär att urvalet görs till följd av ett antal kriterier som ska göra det möjligt att besvara frågeställningar. De urvalskriterier som valts för vår studie är att biografierna ska

...handla om kvinnor som under sin ungdom använt sig av sex som självskadebeteende i form av prostitution i Sverige.

...framföra beskrivningar om upplevelser kring att leva med sex som självskadebeteende i form av prostitution i Sverige.

...innehålla beskrivningar om varför och hur kvinnorna började självskada med sex i form av prostitution i Sverige.

Anledningen till varför ett målstyrt urval valts är för att konkretisera forskningsområdet för att vidare kunna finna relevant litteratur. Urvalsprocessen

tog avstamp i att hitta empiri som stämde in på de urvalskriterier som utmålats. Med andra ord har ett selektivt urval gjorts då vi har förhållit oss till våra urvalskriterier.

4.3 Urvalsprocess

I processen att hitta relevant empiri diskuterades användandet av både självbiografier och biografier. Vi som forskare ville inte begränsa oss vad gällde empiri och valde därför att utgå ifrån både självbiografier samt biografier. Efter överläggning valde vi dock att utgå ifrån fyra stycken biografier, varav en av böckerna innehåller två olika utsagor.

För att kunna hitta relevant empiri använde vi oss av sökmotorn google. Nyckelorden som användes under sökandet bestod av: *prostitution, sex som självskadebeteende och sälja sex*. Anledningen till varför nyckelord på svenska valdes var för att syftet med studien bestod i att undersöka unga kvinnors upplevelser av sex som självskadebeteende i form av prostitution i Sverige. Med andra ord hade vi även gjort en geografisk begränsning, det vill säga att vår målgrupp bestod av kvinnor i Sverige. Visserligen utgör det en risk för en begränsning av empiri, men det medförde även en chans för att konkretisera syftet.

Efter att ha sökt på tidigare nämnda nyckelord fick vi fram ett flertal träffar som bestod av både självbiografier och biografier. Eftersom antalet träffar var stort, valde vi att undersöka de böcker som rankades som mest populära. Detta gjorde vi för att minska det stora utbud som fanns samt kunna få en struktur i sökprocessen. En fördel med denna sökning var även att förslag på liknande titlar dök upp. När vi fann en bok som upplevdes relevant, dök alltså fler liknande böcker upp, vilket gjorde vår sökprocess lättare. Efter att ha läst om innehållet till böckerna, lästes även recensioner av empirin för ett ytterligare försök till att undersöka huruvida böckerna var av relevans eller inte för studien. Därefter undersökte vi om huvudpersonerna i böckerna uppfyllde de urvalskriterier som vi hade skapat, det vill säga att böckerna skulle handla om kvinnor i Sverige samt innehålla beskrivningar av hur en kan börja självskada med sex i form av prostitution.

Alla fyra biografier har lästs av oss båda i syfte att skapa en helhetssyn över empirin för att minimera risken att gå miste om viktiga delar i böckerna. Efter att ha läst böckerna en gång, lästes de igenom en ytterligare gång men då med avsikt att koda för att vidare kunna hitta liknande respektive olika teman. Medan själva läsandet av empirin kunde göras på egen hand, valde vi att utföra kodningen och tematiseringen tillsammans.

4.4 Analysmetod

För att kunna möjliggöra vår studie har vi valt att utgå ifrån en kvalitativ innehållsanalys. Boreus (2015 s. 157) förklarar att det finns texter överallt i samhället och att texter kan påverka människor samt bidra till människors föreställningar. Därför är det av yttersta vikt att forskare analyserar de texter som finns med ett kritiskt förhållningssätt.

Med hjälp av en innehållsanalys har vi synliggjort likheter respektive olikheter mellan biografierna samt undersökt om det finns några mönster. Genom att identifiera likheter respektive olikheter fanns en förhoppning om att kunna finna gemensamma tecken som tyder på sex som självskadebeteende i form av prostitution. Med mer kunskap kring hur unga kvinnor känner, reagerar och hanterar sin egen problematik är förhoppningen att vi ska kunna synliggöra målgruppen snabbare samt kunna erbjuda en bättre hjälp.

För att kunna genomföra en innehållsanalys har vi valt att använda kodning som tillvägagångssätt. Bryman (2018 s. 698) förklarar att kodning är ett vanligt angreppssätt vid kvalitativa metoder. Författaren menar att kodning ger en kritisk syn på vad en text framhäver såsom exempelvis kategoriseringar, teman, vad texten handlar om samt representerar. Följaktligen gav kodning oss möjligheter till att förklara och fördjupa förståelsen av det studerade fenomenet. Innan vi började koda valde vi att strukturera upp analyskapitlet. Vi ansåg att en bra början skulle vara dela upp analyskapitlet efter frågeställningarna samt syftet med studien. Denna uppdelning bestod av att formulera de rubriker som analyskapitlet skulle bestå av. De rubriker som skapades var *hur vägen mot att självskada med sex började, från enstaka händelser till ett varaktigt beteende, att må dåligt på mer än ett sätt och ett rop på hjälp*. Med en tydligare struktur ville vi minska risken för att blanda ihop alla koder. Därefter valde vi att börja koda.

Bryman (2018 s. 700) förklarar att det är viktigt att börja med att läsa igenom sitt material utan några tolkningar, innan en påbörjar kodningen. På liknande vis hade vi läst igenom de böcker som vi valt utan att stryka under meningar och fraser. Syftet med detta var enbart att få en bild av det material vi arbetar med. Vi valde även att vi båda två skulle läsa alla biografier i syfte att få en helhetssyn. Bryman (2018 s. 700) förklarar vidare att nästa steg består av att läsa igenom böckerna en gång till, men att denna gång försöka hitta nyckelord eller viktiga delar i materialet, det vill säga koda. Under andra gången vi läste böckerna använde vi oss av post-it lappar där vi skrev nyckelord. Anledningen till varför vi gjorde på detta vis var för att underlätta kodningen. Med post-it lappar skulle det bli lättare att hitta de sidor som var av relevans för vår studie. Därefter satt vi gemensamt och gick igenom de sidor som hade en post-it lapp för att hitta relevanta meningar som passade in i olika teman, det vill säga koder som kunde hjälpa oss att svara på våra frågeställningar.

Bryman (2018 s. 700) förklarar att det är viktigt att granska koderna en fått fram kritiskt. Efter att vi fått fram koder bestod därmed nästa steg av att kritiskt granska dessa och ställa oss frågan kring hur dessa koder spelar roll för våra frågeställningar. Vi valde ut de koder som mest kunde framhäva syftet med vår studie och skrev in dem under rätt rubrik i analyskapitlet. De olika koderna resulterade i att relevanta citat från biografierna kunde väljas ut. Citaten valdes även utefter dess förmåga att kunna analyseras utifrån våra valda teorier. Vi diskuterade varje citat som vi valt för att komma överens om varför just citatet i fråga var relevant för vår studie. Detta gjorde vi i syfte att minimera risken för att använda oss av citat som inte var till någon nytta för studien.

Det är viktigt att tänka på att kodningen samt innehållsanalysen består av tolkningar som utförs. Svensson (2015 s. 210) förklarar att en central del av att analysera är själva tolkningen. Därför är det av ytterst vikt att vara medveten om att det är en tolkning av empirin som görs. Författaren förklarar att ett och samma studieobjekt kan tolkas på flera olika sätt samt att det valda teoretiska perspektivet avgör vad som framhävs. Följaktligen är detta något som vi haft i åtanke när vi utfört vår innehållsanalys.

4.5 Metodens tillförlitlighet

För att kunna möjliggöra vår studie måste vi som forskare ta hänsyn till metodens tillförlitlighet. Det har vi gjort genom att analysera vår studie utifrån validitet samt reliabilitet. Bryman (2018 s. 465) förklarar att begreppen spelar olika stora roller beroende på om en utför en kvalitativ respektive kvantitativ studie, men att innebörden av begreppen är densamma oberoende av metod. Reliabilitet och validitet används för att kunna avgöra ifall en forskning är tillförlitlig eller inte. Bryman delar upp reliabilitet och validitet i två former, i extern och intern.

Extern reliabilitet innebär undersökningens förmåga till att upprepas av olika forskare och ändå synliggöra samma resultat. Följaktligen uppfyller vår studie det externa reliabilitetskravet eftersom studien kan upprepas utifrån den metod och det material som presenteras i vår studie. Eftersom vi valt redan publicerade texter som finns offentligt och presenterar vårt tillvägagångssätt för att nå fram till det slutgiltiga resultatet, blir det ingen svårighet att upprepa undersökningen. Dock framhäver Bryman (2018 s. 465) att extern reliabilitet inte alltid är genomförbart med en kvalitativ metod eftersom empirin är föränderlig med samhället. Vi anser att detta inte berör vår undersökning med anledning av att biografierna är en oföränderlig text.

Vidare förklarar Bryman (2018 s. 465) att intern reliabilitet innebär att forskarna bestämmer hur materialet ska tolkas i förväg. Med andra ord ska forskarna komma överens om hur de ska tolka sitt material i syfte att underlätta själva analysen samt förhindra missuppfattningar. Det som Bryman beskriver om intern reliabilitet stämmer överens med vår undersökning. Efter att ha läst igenom vår empiri, bestämde vi i förväg vilka perspektiv vi skulle använda oss av i analysen. Perspektiven valdes utifrån dess relevans för studiens frågeställningar. Vi valde därmed perspektiv som skulle framhäva syftet med studien.

Bryman (2018 s. 465) förklarar även begreppet intern validitet, vilket innebär att det ska finnas starka samband mellan undersökningen samt de slutsatser eller resultat som undersökningen visar. I vår undersökning har vi valt att använda oss av fyra biografier men med fem utsagor. Till följd av den tidsram vi hade för studien, hade vi inte möjlighet att använda oss av en större mängd empiri då vi riskerade att inte hinna analysera allt. Vi har däremot inte haft för avsikt att dra långsökta slutsatser, utan har istället försökt hitta liknande samt

återkommande mönster mellan biografierna för att sedan kunna presentera ett resultat.

Vår undersökning behöver även ta hänsyn till den externa validiteten. Bryman (2018 s. 467) förklarar att den externa validiteten handlar om i vilken utsträckning undersökningens resultat kan generaliseras. Detta krav brukar vara mer avancerat för kvalitativa undersökningar att uppfylla till följd av det begränsade urvalet. Eftersom vårt material utgörs av fyra biografier, är det inte tillräckligt för att kunna generalisera resultaten till hela målgruppen. Sex som självskadebeteende utgör även en subjektiv upplevelse i vår mening, vilket innebär att de generaliserbara mönster som vi finner inte kommer utgöra sanning för alla individer som berörs av området eftersom alla upplevelser kan karaktäriseras på olika vis. Trots detta, kan vår studie ses som ett steg fram i att kunna kartlägga hur unga kvinnors upplevelser av sex som självsakadebeteende i form av prostitution kan se ut.

Eftersom vår studie inte kräver ett möte med deltagarna i studien, huvudpersonerna i biografierna, har vi därför inte heller blivit påverkade av den känslomässiga relation som kan skapas vid en intervju. Däremot har vi inte getts möjlighet till att ställa följdfrågor, vilket kan ses som en nackdel. Det som står i biografierna är den enda information vi kunnat utgå ifrån. Det finns även en risk att vår tidigare förförståelse för ämnet kan ha påverkat hur vi ser på den information som framkommer i böckerna. Vår förförståelse kan ses både som en fördel och en nackdel. Till nackdel fanns det en risk för att vi utifrån sympati för kvinnorna kunnat få ett tunnelseende som inte belyser alla delar av situationen. Till fördel kan vår förförståelse om hur det är att vara kvinna i dagens samhälle ha haft betydelse eftersom vi kan sätta oss in i hur kvinnorna blir mötta av andra människor och samhället. Att vi inte har mött kvinnorna fysiskt har gett oss en möjlighet för en större objektivitet som vi anser kan behövas i vår studie eftersom den handlar om ett ämne som kan uppfattas som känsligt. Sex som självskadebeteende är ett ämne som kan uppröra, vilket för med sig att vi som forskare måste vara extra måna om att försöka att inte ta ställning. Vår medvetenhet om hur vår förförståelse har kunnat att komma påverka undersökningen är ett sätt för oss att minimera risken att ta ställning.

4.6 Etiska överväganden

När en undersökning utförs, finns det vissa etiska principer som en forskare måste ta hänsyn till. Bryman (2018 s. 170) skriver att en av dessa etiska principer berör risken för att deltagarna ska lida skada utav undersökningen. Eftersom vi har utfört en kvalitativ textanalys och vår empiri består av redan publicerade böcker råder det ingen risk för att någon deltagare kommer lida skada av vår undersökning. Vi har vi redan tillgång till vår empiri och behöver inte kontakta målgruppen. Dock kommer vi visa hänsyn till den information som undersökningen eventuellt kommer framhäva.

Vidare nämner Bryman (2018 s. 170) ett flertal forskningsmässiga principer som en forskare måste beakta. *Det första* kravet, informationskravet, innebär att forskare måste informera deltagarna om undersökningen. Eftersom vår empiri utgörs av redan publicerade böcker finns det inget behov av att informera kvinnorna om vår undersökning. *Det andra* forskningsetiska kravet är samtyckeskravet, vilket innebär att forskare måste ha deltagarnas samtycke till att materialet används. Eftersom vårt material består av redan publicerade böcker, har huvudpersonerna i böckerna redan gett deras samtycke till att allmänheten får ta del av deras historia. Detta innebär dock inte att vi som forskare får använda materialet på vilket sätt vi vill, utan en bör som forskare ta hänsyn till hur en använder materialet. *Det tredje* forskningsetiska kravet är konfidentialitetskravet vilket innebär att personuppgifter ska behandlas på ett sätt så att obehöriga inte får tag på dem. Eftersom vi använder oss av redan publicerade biografier kommer vi inte få tillgång till några personuppgifter. *Det fjärde* kravet kallas för nyttjandekravet. Nyttjandekravet innebär att de uppgifter som samlas in om deltagarna endast får användas för undersökningens syfte. Den information vi kommer fram till i vår undersökning, kommer endast att användas i forskningssyfte. Vi som forskare bär på en medvetenhet kring att följa de forskningsetiska principerna i möjligaste mån.

Utöver de forskningsetiska principerna ser vi en risk med att forska i ämnet sex som självskadebeteende. Det finns en risk att vi som forskare reproducerar föreställningar om ämnet istället för att skapa en kritisk och fördjupad förståelse för fenomenet. En konsekvens av den risk är att vi i vår studie definierar på vilket sätt kvinnor självskadar med sex. Genom detta riskeras

eventuella fördomar och stereotyper om ämnet att förstärkas istället för att ifrågasättas. Vi som forskare är medvetna om denna risken och arbetar utifrån att inte reproducera föreställningar om ämnet.

5 Resultat och Analys

I det här avsnittet kommer det empiriska materialet att presenteras och analyseras utifrån tidigare forskning och de valda teorierna skam och normaliseringsprocessen.

5.1 Presentation av kvinnorna

Vår empiri grundar sig på fyra biografier med fem kvinnors utsagor innehållande deras upplevelser och deras berättelse. Alla fem utsagorna uppfyller de urvalskriterier vi har för studien vilket innefattar att kvinnorna i sin ungdom har använt sex för att självskada i form av prostitution, kvinnorna berättar om sina upplevelser av att självskada med sex samt biografierna innehåller beskrivningar om varför och hur kvinnorna började självskada med sex.

I ett fåtal av biografierna har namnen på kvinnorna blivit ändrade för att skydda kvinnornas identitet. I vår studie kommer vi att presentera kvinnorna med de namn som de benämns med i biografien.

- Tessan...** berättar sin historia i boken *14 år till salu* skriven av Caroline Engvall (2008). Tessan växte upp med sina föräldrar och två syskon i ett radhus i en mellanstor stad. Tessan älskade hästar och hade många lyckliga stunder i stallet under uppväxten. Tessan var 14 år när hon sålde sex för första gången, idag är hon vuxen.
- Mathilda...** som är huvudpersonen i *Berättar du så dödar jag dig* skriven av Mathilda Hofling och Leone Milton (2022) levde för simningen när hon var 13 år. Det är även i den åldern som Mathilda blir lurad till och hotad in i prostitution vilket senare fortsätter som ett självskadebeteende under många år. Mathilda berättar sin historia som vuxen.
- Sandra...** är en av de huvudpersoner vi möter i *Skamfläck* skriven av Caroline Engvall (2012). Sandra växte upp på en fin gata i Stockholm, med en fin familj och en fin utsida. När Sandra var tonåring fick hon för första gången ersättning för sex. Idag är Sandra vuxen och berättar om sin uppväxt.

- Nadja...** berättar sin historia i *Skamfläck* skriven av Caroline Engvall (2012). Nadja är en 15 årig tjej som efter att nakenbilder på henne spridits börjar sälja sex. Nadja växte upp med en tuff ekonomisk situation tillsammans med hennes föräldrar. Nadja är fortfarande ung när hon berättar om sin historia.
- Louise...** är huvudpersonen i boken *Till männen som köpte min kropp* skriven av Louise Amcoff och Tove Sahlin (2021). Louise växte upp i Hälsingland och älskade hästar. Under hennes uppväxt rymde Louise ofta hemifrån, det var även då, när Louise var 14 år och på rymmen som hon sålde sin kropp för första gången. Idag är Louise vuxen när hon berättar om sin historia.

5.2 Hur vägen mot att självskada med sex började

De fem unga kvinnor vi presenterat har alla olika bakgrund och olika anledningar till varför de hamnat i den situationen de gjort. Fredlund, Wadsby och Jonsson (2020) och Fredlund et. al (2017) konstaterar i sina studier att våldtäkt och andra övergrepp är en vanlig orsak till att unga börjar självskada med sex. Louise, Sandra, Mathilda och Tessan har alla på olika sätt börjat vägen mot att självskada med sex efter en våldtäkt. Däremot har den första våldtäkten inte alltid varit den direkta ingången mot sex som självskadebeteende i form av prostitution.

Louise: En skiljelinje drogs i mitt liv när jag var tretton år gammal, den 21 juli 2009. Den dagen delade in mitt liv i ett före och ett efter. (Amcoff och Sahlin 2021, s. 45)

Louise berättar om hur en skiljelinje drogs i hennes liv, där det fanns ett före och ett efter. Händelsen som skapade skiljelinjen är den våldtäkt som ledde Louise in på en väg mot att självskada med sex. Det finns likheter mellan Louises beskrivning om hur övergreppet förändrade hennes liv och de andra unga kvinnornas beskrivningar. Tessan beskriver efter den våldtäkt hon blev utsatt för följande:

Tessan: Jag granskade mig själv i badrumsspeglin. Det syntes inget. Inget. Inga spår efter han som hade brutit mitt liv mitt i itu som om det hade varit ett okokt spaghettistrå. (Engvall 2008, s. 32)

Tessan förklarar att hennes liv brutits mitt itu efter det övergrepp som hon blivit utsatt för. Både Louise och Tessan beskriver våldtäkterna som händelser som förändrade deras liv och påverkade dem till att senare ta beslut eller utföra saker som de annars aldrig skulle ha gjort.

Louise berättade inte om övergreppet för någon, det gjorde inte heller Tessan. Både Tessan och Louise tar på sig skulden för övergreppen och ser endast att det var deras egna fel att detta hände dem.

Tessan: Jag kände mig smutsig. Skämdes. Varför hade jag varit så dum att jag hade gått ensam över en mörk skolgård? Mest skämdes jag över att jag inte hade ropat på hjälp, inte kämpat emot. Det var väl nästan som att ge sin tillåtelse?¹ (Engvall 2008, s. 31)

De unga kvinnorna beskriver att de skäms över att de har blivit våldtagna. Det går att förstå de val Tessan och Louise tar kring att inte berätta om övergreppen för någon genom teorin om skam. Scheff (2003 s. 243) förklarar att skam kan uppstå då en ser sig själv på ett negativt sätt utifrån andras ögon. Det finns därmed en oro hos den som känner skam för att visa sin riktiga sida gentemot andra, då en vill framstå som bra framför andra. Både Tessan och Louise klandrar sig själva för de övergrepp de blivit utsatta för och känner skam för de låtit övergreppen ske. Tessan och Louise väljer att inte berätta för någon om övergreppen på grund av skam. Skulle tjejerna berätta upplever de att andra skulle se på dem på ett negativt sätt. Därför väljer Louise och Tessan att upprätthålla en fasad gentemot världen där allt verkar vara som vanligt, eftersom de känner skam för vad som hände dem och upplever att det är deras eget fel.

Tiden efter övergreppet beskriver Louise som kaos, hon rymde hemifrån allt oftare och ingen kunde förstå varför. Vid ett av tillfällena där hon rymt

¹ Engvall skriver i förord till boken att de kursiverade avsnitten i boken är Tessans egna ord och dikter. Därmed är kursiverade citat direkta citat från Tessan.

hemifrån möter hon en man som på olika sätt försöker övertala henne till att sälja sex till honom.

Louise: Jag kände att han hade rätt. Vad skulle jag göra? Åka hem? [...] Dessutom var allt redan trasigt i mig sedan den andra mannen. Vad spelade det egentligen för roll? Mina nej verkade ändå sakna effekt, mannen hade redan bestämt och tagit makten ifrån mig. (Amcoff och Sahlin 2021, s. 66)

Louise går tillslut med på att sälja sin kropp till den okända mannen, allting var redan trasigt inom henne sedan den första våldtäkten. Louise beskriver att det inte spelade någon roll ändå, en känsla som även Tessan beskriver.

Tessan: *Jag ville göra mig själv illa. Jag hade lika gärna kunnat skära mig eller göra nåt annat. Nu råkade det bli prostitution istället. Antagligen för att Jenny slängde ur sig dom där orden. Vi menade ingenting med det vi sa. Inte först. [...] Jag kunde inte förlora mer än vad jag redan hade förlorat. Skammen och självföraktet satt redan djupt. Jag skrek efter bekräftelse, men det var en kick som bara för stunden gav en slags känsla av kontroll och som sen ökade självföraktet ännu mer och blev till en ond spiral. I början kändes det värt det, kicken kändes större än självföraktet.* (Engvall 2008, s. 43-44)

Tessan förklarar att hon kände att hon inte kunde förlora mer än vad hon redan hade förlorat, precis som Louise kände Tessan att det inte spelade någon roll längre. Starka känslor beskrivs av Tessan där skam och självförakt satt djupt rotat i henne tidigt. Känslan självförakt beskriver Fredlund, Wadsby och Jonsson (2020) som en av de känslor som påverkar ungdomar att börja med och fortsätta med att använda sex för att självskada. Författarna menar att sex för att självskada är ett sätt för ungdomarna att kontrollera de känslor de känner. Förutom ett behov av att kontrollera olika känslor tar författarna även upp bekräftelsebehov som en orsak till att självskada med sex. I det citat av Tessan som presenterats ovan går det tydligt att utläsa att Tessan började självskada med sex för att få bekräftelse och kontrollera självföraktet. Det Tessan själv beskriver är dock att självföraktet ökade för varje gång hon sålde sin kropp.

Mathildas väg mot att börja självskada med sex grundar sig delvis i en våldtäkt men historien är mer komplicerad än så. När Mathilda var 13 år blev hon våldtagen utomlands. Precis som Tessan och Louise berättade inte Mathilda om våldtäkten för någon och kallade den för Hemligheten i hennes dagbok. Även Mathilda beskriver att hon skämdes, kände skam och tog på sig skulden för det övergrepp som hade skett. En dag berättar hon dock, för Simon som hon pratar med på internet. Mathilda litar på Simon och när han ber henne att klä av sig framför kameran så gör hon det.

Mathilda: Det jag gör är fel. Det vet jag. Men Simon har lovat att det bara är för hans ögon och jag litar på honom. (Hofling och Milton 2022, s. 39)

Mathilda tycker det känns fel att visa sin kropp framför kameran men hon vill göra Simon nöjd så hon gör det. På ett liknande sätt som Mathildas börjar även Nadjas historia om hur hon började självskada med sex. Nadja är den enda av de unga kvinnorna som inte blivit utsatt för våldtäkt innan hon började självskada med sex. Hon träffade, precis som Mathilda, en kille på internet som hon föll för. Nadja var osäker på sig själv och tyckte om att höra de fina ord hon fick från killen på internet. Konversationen ledde även i Nadjas fall till att hon visade upp sin kropp i webbkameran. Nadja berättar att bilder från webbkameran sattes upp på hennes skola och att det blev den händelse som påverkade henne till att börja sälja sex och självskada med sex.

Nadja: *Alltså, jag tänkte verkligen, hur kom jag in i det här? Varför gör jag det? Sedan kom jag att tänka på alla saker de som kallade sig mina vänner hade sagt till mig. Bilderna i skolan. Och då gjorde jag det bara, jag blev ledsen, kände inte att jag var normal och att jag inte dög till något.*² (Engvall 2012, s. 128)

Nadja skämdes över de bilder som visats upp på henne och kände att hon inte dög till något. Genom att sälja sex kände hon sig bra på något.

² Engvall skriver i inledningen till boken att de kursiverade avsnitten i boken är identiska med mejl författaren har fått från Nadja. Därmed är kursiverade citat direkta citat från Nadja.

Mathildas historia fortsätter efter det att hon har visat upp sin kropp i webbkameran framför Simon. Det visar sig nämligen en dag att Simon inte är den han säger att han är och han lurar med Mathilda till hans lägenhet där hon blir våldtagen för andra gången medans Simon spelar in övergreppet. Simon hotar sedan Mathilda med att om hon säger något så kommer han döda henne.

Mathilda: “Jag har din pappas nummer. Jag vet var han jobbar. Jag kommer skicka filmen till hans kollegor.” Hoten kom från Simon. Jag kan fortfarande inte förstå att han är samma person som “min Simon”.
(Hofling och Milton 2022, s. 53)

Simon fortsätter att använda hot för att få Mathilda att sälja sig till andra män, Mathilda ser inget annat alternativ än att lyda Simon. Mathilda börjar därmed sälja sex under hot från Simon.

Utifrån de upplevelser som Tessan, Louise, Nadja och Mathilda berättat om går det att se många likheter mellan de unga kvinnorna. Alla de unga kvinnorna har uppgett att de känt skam på något sätt och alla de unga kvinnorna går att placera i den första kategori som Dahlström et al. (2018) har identifierat som förklarar orsaker till att ungdomar säljer sex. Kategorin innefattar de ungdomar som sålt sex för känslomässiga orsaker såsom att vilja ha närhet, känna sig uppskattad och dämpa ångest. Författarna menar även på att de ungdomar som blir övertalad av köparen hör hemma i denna kategori. Louise förklarar tydligt hur hon blir övertalad av köparen första gången hon säljer sex, det blev hennes ingång för att fortsätta sälja sex. Mathilda blir också övertalad på ett sätt att sälja sex eftersom hon blir hotad av Simon. Även då Dahlström et al. (2018) studie har sitt fokus på prostitution nämner författarna att den första kategorin, som alla våra unga kvinnor har kunnat placeras i, har en tydlig koppling till att använda sex för att självskada.

5.3 Från enstaka händelser till ett varaktigt beteende

Alla de unga kvinnorna sålde sex en första gång, men en gång ledde till fler gånger och en händelse blev till ett beteende. Det beteende kvinnorna utvecklade

motiverades inte av den ersättning kvinnorna fick för att sälja sina kroppar, utan kvinnorna sålde sex för att skada sig själva.

Tessan: *Men snart blev pengarna bara smutsiga, jag ville inte ha dom, ville inte använda dom. Dom påminde för mycket om vad jag gjorde. Det kändes ännu värre att få betalt, för då fick liksom jag också något ut av det, då kändes det smutsigare. Som om jag... tyckte om allt. Som om det var okej, det männen gjorde. Förutom pengarna var sex ett lätt sätt att göra illa sig själv på, även om det inte gjorde ont rent fysiskt just då i början. (Engvall 2008, s. 62)*

Tessan förklarar att de pengar hon fick för vad hon tillät männen att göra med hennes kropp blev smutsiga. Hon berättar även att genom den ersättning hon fick kändes det som hon fick något ut av händelserna. Det ville hon inte, hennes syfte var att skada sig själv så mycket hon kunde på ett enkelt sätt. Utifrån de kategorier som Dahlström et al. (2018) har presenterat i sin studie har en förståelse skapats av att Tessan och de andra unga kvinnorna kan placeras i den första kategorin. En viktig aspekt som författarna tar upp i sin studie är att de ungdomar som har kunnat placeras i den första kategorin anger att den ersättning de fick var mindre viktig. Precis som Tessan uppger har därmed även forskning visat på att ersättningen varken är motivatorn eller den viktiga aspekten utifrån beteendet.

Både Dahlström et al. (2018) och Fredlund, Wadsby och Jonsson (2020) beskriver att sex som självskadebeteende i form av prostitution ofta används för att dämpa ångest eller andra känslor samt att få känna sig uppskattad. De resultat som tidigare forskning inom ämnet har kunnat presentera stämmer ofta bra överens med det som de unga kvinnorna väljer att berätta om.

Louise: Det är destruktivt, jag vet det. Men det är som om männen ger mig utlopp för något. Känslan av att få vara värdefull är så ångestdämpande att jag överlever övergreppen. Tanken på att jag är värd 2000 kronor för 30 minuter känns svindlande och befriande. Det känns som om ingen någonsin har uppskattat mig så mycket. (Amcoff och Sahlin 2021, s. 75)

Louise beskriver här tydligt hur hon upplever känslan av att vara värdefull och uppskattad när hon använder sex för att självskada. Den känslan är ångestdämpande och en av orsakerna till att hon fortsätter att självskada med sex. Louise berättar om de känslor som på ett sätt skapar en ännu större tyngd i den forskning som Dahlström et al. (2018) och Fredlund, Wadsby och Jonsson (2020) genomfört. Deras resultat visar på att sex som självskadebeteende oftast motiveras av individen genom att de får känna sig uppskattade och genom att det dämpar ångest vilket även är det Louise menar på.

Nadja: *Lite konstigt det där. När jag kände ångest ville jag inget heller än att ringa någon av männen, men när jag väl var där kunde jag bara tänka på hur snabbt jag kunde ta mig därifrån.* (Engvall 2012, s. 75-76)

Nadja beskriver på ett liknande sätt i vad som kunde förstås i Louise citat att använda sex för att självskada upplevs som ångestdämpande. Det som skiljer Nadjas citat från Louise är att Nadja beskriver den onda spiral som skapades av att självskada med sex. När hon kände ångest ville hon ringa männen, men när hon träffade männen fick hon ännu mer ångest. Det som Nadja beskriver här är ett scenario som Fredlund et. al (2017) har undersökt i sin studie. Författarna menar att sex som självskadebeteende tenderar att medföra att individer börjar självskada på fler sätt eftersom det sex som individen utsätter sig för genererar mer ångest.

Flera av de unga kvinnorna beskriver ångestdämpning och bekräftelse som orsaker till att en händelse blev till ett beteende och anledningen till att de fortsatte under lång tid. Den bekräftelse som många av de unga kvinnorna beskriver handlar om att de behövde känna att de dög till något, vilket de kände när män ville köpa deras kroppar. Här upplevs Sandra skilja sig lite från de andra unga kvinnorna.

Sandra: *Jag hade mått dåligt en tid och kände mig värdelös och behövde någon som kunde bekräfta för mig just hur värdelös jag var. Så jag liksom*

*fick rätt i det, att jag kände att jag hade rätt i alla fall i en enda känsla.*³
(Engvall 2012, s. 41)

Sandra beskriver hur hennes bekräftelsebehov grundade sig i att hon ville få bekräftat av andra att hon var värdelös. Hennes behov av bekräftelse handlade om att få rätt i en känsla. Hon ville känna sig dålig till skillnad från de andra unga kvinnorna som kände att de ville känna sig bra på något eller uppskattade.

Lundgren (2012 s. 16) förklarar den normaliseringsprocess som finns i nära relationer där våld förekommer. Författaren förklarar att relationer som från början ansetts vara normala eller bra kan sakta övergå till fientliga eller farliga relationer. Det våld som förekommer kan vara svårt för de utsatta att identifiera eftersom det är en process där situationen smyger sig fram. Med detta menar Lundgren (2012 s. 18) att kvinnan anpassar sig till den situation hon befinner sig i och den nya situationen ses så småningom som normal. Författaren skriver om normaliseringsprocessen i nära relationer, däremot finner vi teorin användbar för att förstå den process som infunnit sig i de unga kvinnornas liv. Det kan ses som att självskadebeteendet är den nära relation som de unga kvinnorna har. Liket som fysiskt våld från en närstående kommer smygande och blir kvinnans nya verklighet gör även självskadebeteendet med sex det. Från början var det enstaka händelser, händelser under hot eller endast digital kontakt. Med tiden blev den situationen den nya normala och så hände det att självskadebeteendet ökade i mängd, våldsutsatthet och eget initiativ.

Mathilda: Jag hatar männen samtidigt som jag märker att jag alltmer börjat behöva dem. Nu efter rehabsimningen hos Mona ska jag träffa Peter, och den här gången är det på mitt initiativ. Varför hör jag av mig till honom? Jag fattar inte. [...] Vad har jag gjort? Jag måste ha blivit knäpp. Jag hatar ju Peter. (Hofling och Milton 2022, s. 122)

Mathilda berättar här hur hon kommer på sig själv med att på eget initiativ ta kontakt med männen. Mathilda har tidigare endast träffat männen under Simons

³ Engvall skriver i inledningen till boken att de kursiverade avsnitten i boken är identiska med mejl författaren har fått från Sandra. Därmed är kursiverade citat direkta citat från Sandra.

hot. Här har det skett en normaliseringsprocess hos Mathilda. Det som en gång kändes främmande och fruktansvärt är något som hon nu söker sig till.

Flera av de unga kvinnorna berättar att de har blivit utsatta för händelser som de inte gett sitt samtycke till trots att det är de som tagit kontakt med männen. Det kan bland annat vara att flera män är involverade i akten samtidigt, att kvinnorna blivit drogade eller filmade.

Nadja: *Jag kände mig så smutsig, men jag skulle aldrig drömma om att anmäla honom. Jag hade ju gått dit frivilligt. Det var ju jag som hade tagit kontakt med honom. Jag som sa ja. Vem skulle lyssna på mig då?* (Engvall 2012, s. 79)

Nadja berättar om hur hennes tankar går efter en sådan händelse, ett övergrepp. Hon menar på att det som hänt henne är en våldtäkt och något som hon skulle ha kunnat anmäla. Dock konstaterar Nadja för sig själv att hon var den som tagit kontakt med mannen, att hon sa ja och att ingen skulle lyssna på henne. Genom Lundgrens (2012 s. 46-47) teori om normaliseringsprocessen går det med detta att förstå att Nadja lägger sig platt för det våld hon blir utsatt för när hon självskadar med sex. Lundgren hävdar att detta är ett sätt för kvinnan att försöka överleva och att det för kvinnan upplevs som meningslöst att protestera mot det våld hon utsätts för.

De unga kvinnorna blir uteslutande utsatta av män vad vi har kunnat utläsa i biografierna. Flera av kvinnorna förklarar att männen tar sig rättigheter över deras kroppar när de säljer sex. Männen tar sig även rätten till att köpa deras kroppar vilket har gått att utläsa av tidigare citat där Mathilda blivit övertalad till att sälja sin kropp.

Louise: Det finns de som tar sig rätten att köpa andras kroppar. Män som våldtar, misshandlar, hotar, skriker glåpord, som inte accepterar ett nej, för de anser sig ha köpt en produkt. En vara de kallar hora, slyna, dotter, älskling, fitta, din jävla subba. Den produkten har varit jag, Louise. (Amcoff och Sahlin 2021, s 5)

De ord som Louise här förmedlar visar på att männen anser sig kunna behandla kvinnorna på vilket sätt de än behagar eftersom de har köpt en produkt. Denna syn på kvinnan som sexuellt tillgänglig går att delvis förstå utifrån Lundgrens (2012 s. 14-15) teori om den könade processen. Författaren förklarar att det råder en maktobalans mellan könen där männen utifrån det normativa könsskapandet ses som överordnad kvinnan. Denna maktobalans riskerar att visa sig i form av våld. Mattsson (2015 s. 49) hävdar även hon att det råder en maktobalans mellan män och kvinnor i samhället. Författaren menar att män agerar utifrån vad som är maskulint kodat och att män utför vissa handlingar för att stärka deras maskulinitet. Utifrån Lundgren och Mattssons teori om kön som konstruktion går det att till viss del förklara de övergrepp som männen utsätter de unga kvinnorna för. Männen ser att de köpt en produkt, kvinnan, som ska vara sexuellt tillgänglig och underordnad honom. Genom att utföra vissa saker mot kvinnan anser sig mannen stärka sin maskulinitet. Författarnas resonemang kan därmed ses som en förklaring till det våld Louise berättar att män utsätter kvinnor för. På liknande vis som manligt kodade saker kan förklara männens agerande kan motsvarigheten, det som är feminint kodat, förklara varför kvinnornas handlingar leder dem till ett varaktigt självskadebeteende med sex. Utifrån det socialkonstruktivistiska perspektivet kan anledningen till varför kvinnorna stannar kvar i sitt självskadebeteende med sex grunda sig i att de försöker följa de samhällsnormer som finns för kvinnan.

Med Mattssons (2015 s. 49) och Lundgrens (2012 s. 14-15) teorier om kön samt det citat som presenteras av Louise kan det till viss del förklara resultatet av den forskning som Fredlund et. al (2017) genomfört. Fredlund et. al (2017) har i sin studie kunnat presentera ett resultat som visar på att 3,2% av de kvinnliga respondenterna i deras studie har självskadat med sex. De manliga respondenterna hade en motsvarande siffra på 0,8%. De siffror kan delvis förstås utifrån den maktobalans som råder mellan könen där kvinnan ses som underordnad mannen, kvinnan kan därför i större utsträckning tendera till att självskada med sex.

5.4 Att må dåligt på mer än ett sätt

Ett förekommande mönster som visar sig i alla fem utsagor är att de unga kvinnorna ofta mår dåligt på mer än ett sätt. Ofta upplever de unga kvinnorna en

kombination av olika självskadebeteenden. Därmed utgör sex som självskadebeteende i form av prostitution endast ett av flera sätt att självskada på. Fredlund et al. (2017) skriver att det finns ett samband mellan sex som självskadebeteende och andra former av självskada. Sambandet grundar sig i att ungdomar ofta upplever ett behov av att självskada på fler än ett sätt.

Mathilda: Jag vill egentligen inte spy, men det måste göras. Jag är så tjock och ful. När jag speglar mig i omklädningsrummet i simhallen möts jag av en vidrig kropp. Den ser inte alls ut som en simmares kropp, sådär muskulös och slank. Min har en äcklig, liten mage som putar ut. Muffinsmaggen måste bort. (Hofling och Milton 2022, s. 41)

Mathilda visar på ett självskadebeteende i form av ätstörningar. Därmed utgör detta citat ett exempel på en kombination av att självskada med sex men även genom ätstörningar. Scheff & Starrin (2013 s. 188) hänvisar till Goffman som förklarar att emotionen skam kan uppstå när en person känner sig avvisad, ovärdig eller otillräcklig. Känslan av skam kan även visa sig på ett flertal sätt, varav ett av sätten är en låg självkänsla. På liknande vis framhäver detta citat en låg självkänsla där Mathilda framhäver ett självhat till sig själv och sin kropp. Citatet påvisar hennes negativa syn på sig själv.

Fredlund et al. (2017) skriver om begreppet "damaged goods", vilket innebär att personer som blivit utsatta för sexuella övergrepp anser att de inte har något värde. Med detta menar författaren att de sexuella övergreppen kan medföra ett självhat mot sig själv och sin kropp. Det är till följd av känslan ovärdighet som ungdomarna ofta upplever ett behov av att självskada på fler sätt än med sex. De upplever att de inte är värda mer och fortsätter därför med sitt självskadebeteende.

Tessan: *Jag var inte värd mer. Jag trodde jag behövde det, för att överleva. För att känna att jag fanns. Det kändes mest som jag gick runt i en tjock dimma och var frånvarande. Och ibland, just då, kändes det som att jag var närvarande på riktigt. Att jag i alla fall dög till nåt. Det var det enda jag kunde, trodde jag. Jag ville egentligen inte, men jag behövde. Det var nog helt enkelt mitt enda sätt att få utlopp för mina känslor.* (Engvall 2008, s. 62-63)

Däremot framkommer inte bara självhat utan även ett behov av att självskada. Tessan beskriver att självskadebeteendet i vissa avseenden kunde underlätta hennes jobbiga känslor. Med andra ord kunde självskadebeteendet i alla dess former göra så att Tessan mådde dåligt men det kunde även agera ångestdämpande. Fredlund, Wadsby och Jonsson (2020) förklarar orsaker som kan påverka individer till att fortsätta att använda sex för att självskada. Dessa anledningar handlar om ett behov av att kontrollera och reglera känslor. Ångest, depression och självförakt är några av de känslor som författarna tar upp. Med andra ord finns det en risk för att personer fortsätter med sitt självskadebeteende eftersom det blir ett sätt att hantera känslorna på. Självskadebeteendet kan alltså stundvis medföra ett bättre mående för personen. Detta går även att koppla till begreppet damaged goods då tankar kring att man inte förtjänar mer kan uppstå. I citatet framgår det att Tessan upplever att hon iallafall dög till något under de sexuella förhållandena, vilket utgör en tydlig koppling till Fredlund et al. (2017) resonemang om damaged goods.

Sandra: *Jag ville verkligen sluta, jag ville inte träffa de elakaste mer. Jag försökte sluta på egen hand, men det var omöjligt. Så fort jag kände mig ensam skickade jag alltid ett sms till någon av dem, eller så sa jag alltid ja när de ringde. Jag hatade mig själv för det.* (Engvall 2012, s. 39)

Sandra beskriver i detta exempel att hon tog kontakt med männen för att det vid tillfället kändes som positivt. Dahlström et al. (2018) har identifierat flera anledningar till varför ungdomar väljer att självskada med sex. En av dessa anledningar grundar sig i en vilja till att ha närhet, känna sig uppskattad samt dämpa ångest. Detta syns även i citatet, då Sandra kontaktar männen för att hon känner sig ensam. Även om Sandra vill, så kan hon inte sluta, vilket kan ses som en del i det dåliga måendet.

Följaktligen skriver Fredlund et al. (2013) att de har identifierat samband mellan övergrepp, psykisk ohälsa samt självskadebeteende och prostitution. Författarna förklarar att de såg ett samband mellan ungdomar som sålde sex och hade en bakgrund av sexuella, psykiska och fysiska övergrepp. Forskarna fann

även att en sämre psykisk ohälsa och en högre grad av självska debeteende upptäcktes bland de ungdomar som sålde eller hade sålt sex.

Sandra: *Jag tror jag blev expert på att stänga av redan när jag var liten. Jag kände ju att jag aldrig riktigt passade in i min familj, den som skulle vara så fin hela tiden. Jag var inte som dem. Jag ville inte vara som dem.*
(Engvall 2012, s. 42)

I detta citat menar Sandra att hon upplevt psykisk ohälsa under sin barndom. Sandra menar på att hon hittade olika sätt att hantera sina jobbiga känslor på redan som liten, varav ett av sätten innebar att hon stängde av sina känslor. Detta går att koppla till Scheffs tankar kring hur skam uppstår. Scheff (1997 s. 76) menar följaktligen att skam kan förekomma då en upplever problem i en relation eller ett förhållande. Barn som blivit misshandlade under barndomen har en större tendens till att utveckla osäkra sociala band till människor i sin omgivning. Trots att det i dessa citat inte framgår att Sandra blivit hotad eller misshandlad, så framhäver citaten en psykisk ohälsa som fanns redan under barndomen och som Scheff menar beror på barnets sociala band till andra människor.

När Goffman (1963 s. 75-76) skriver att samhället sätter riktlinjer samt normer på en individ som individen sedan förväntas att följa. Dock menar Goffman på att individen alltid bär på sin egna, riktiga identitet och om den inte överensstämmer med samhällets förväntningar kan individen uppleva obegriplighet. I citatet ovan framhäver Sandra en känsla av att inte passa in. Denna känsla kan därför kopplas till Goffmans resonemang kring vad som anses vara normalt eller avvikande samt vara en anledning till varför Sandra inte känner att hon passar in. Sandras identitet överensstämmer inte med samhällets förväntningar.

Följaktligen skriver Scheff (1997 s. 73) att det sociala bandet en individ haft gentemot andra människor kan komma att påverka individens beteende i vuxen ålder.

Sandra: *Jag försökte att inte bry mig om mamma, men nu i efterhand kan jag se att det är klart att hon påverkade mig. Hennes komplex fick mig att*

börja se ner på mig själv och hur jag såg ut, även om jag visste att det egentligen inte var något fel på mig.

I detta citat framkommer det att mammans komplex har övergått till Sandra. Scheff hade här, menat på att komplexen hade överförts som en konsekvens av de sociala banden. Med detta menar författaren att beroende på vilka sociala band en har gentemot andra, kan deras framtida beteende påverkas. I citatet framkommer det att mammans komplex kommer att prägla Sandras syn på sig själv på ett negativt sätt. Sandra kommer ha lättare att utveckla ett självhat till sig själv som en följd av hennes barndoms upplevelser, vilket kan ses som en del av den psykiska ohälsan.

Psykisk ohälsa behöver däremot inte vara en anledning till varför ett självskadebeteende påbörjas. Några av de unga kvinnorna hade ett bra liv samt ett gott mående innan självskadebeteendet började.

Louise: Den korta tiden innan ångesten smög sig tillbaka, då jag skrattade högt med Hanna. En tid som inte längre finns. Nu säljer jag min kropp till andra män. Till alla män som vill ha den. (Amcoff och Sahlin 2021, s. 74)

Louise förklarar att hon mådde bra innan hon hamnade i att självskada med sex i form av prostitution. Det fanns ingen psykisk ohälsa under huvudpersonens barndom. Istället uppkom de jobbiga känslorna som en bieffekt av sexuella övergrepp. Fredlund et. al (2017) framför ett resultat där författarna ser samband mellan sexuella övergrepp och andra former av självskadebeteende. Med detta menas att även om Louise mått bra tidigare, har hon utvecklat ett dåligt mående till följd av ett sexuellt övergrepp. Med andra ord är det inte de sociala banden som spelar roll i detta exempel, utan här är själva våldtäkten startskottet på ett dåligt mående.

5.5 Ett rop på hjälp

Ett förekommande mönster i alla fem utsagor var att huvudpersonerna ville ha hjälp. Mer ofta än sällan uttryckte de unga kvinnorna tecken på att de ville komma ur deras självskadebeteende men att de inte visste hur. Trots att några av

kvinnorna inte bad om hjälp på ett muntligt sätt, hade alla kvinnor gemensamt en vilja till att omgivningen skulle reagera och hjälpa dem.

Sandra: Kom tillbaka. Kom tillbaka och fråga igen. Kom tillbaka och fråga igen och igen och igen så kanske inte munnen längre orkar hålla tillbaka allt som vill ut. Snälla, bara en gång till. Men Jonna frågade inte igen. (Engvall 2012, s. 14-15)

Med detta citat framhäver Sandra ett tydligt tecken på att hon gärna vill berätta om hennes självskadebeteende men att hon själv inte kan ta steget till att verkligen göra det. Sandra uttrycker en vädjan till att ständigt bli frågad av hennes syster för att så småningom kunna våga berätta vad hon gått igenom. Anledningarna till att Sandra inte själv berättar kan vara flera. Scheff & Starrin (2013 s. 188) skriver dock att emotionen skam kan uppstå när samhällsnormer överskrids. När dessa normer överskrids kan skam påverka den sociala interaktionen som finns mellan människor. Utifrån författarnas perspektiv är anledningen till varför Sandra inte berättar om sitt beteende på grund av skam. Sandra skäms för hennes beteende eftersom hon vet om att det inte anses vara normalt att självskada med sex. Med andra ord är det ett avvikande beteende.

Mathilda: Ibland får jag en impuls att knacka mamma på axeln när hon står i köket och lagar mat, och när hon vänder sig om kasta mig i hennes famn och säga "Hjälp mig mamma!" Men varje gång låter jag bli. Jag tittar bara vidare på hennes ryggtavla som rör sig när hon hackar eller vispar. Det blir ett för stort steg, precis som det är att berätta för Moa eller Åsa. (Hofling och Milton 2022, s. 32)

På liknande vis som Sandra uttrycker skam, framhäver även Mathilda en känsla av att det är ett för stort steg att berätta. I citatet säger Mathilda att hon gärna vill berätta men att hon inte kan. Att själv ta initiativ till att berätta är något som både Mathilda och Sandra upplever som svårt, trots att viljan till att få hjälp finns där.

Mathilda: Hon vill att jag ska berätta vad jag tänker på, men det går ju inte. Så jag är tyst, även om jag *vill* berätta för Mona. Många gånger är jag

nära men stoppas av min egna röst i huvudet som varnar mig om att berättar jag måste Mona berätta för mina föräldrar. Mamma och pappa kan aldrig få veta om Simon och männen. (Hofling och Milton 2022, s. 71)

I citaten ovan berättar Mathilda att hennes föräldrar aldrig kan få kännedom om Simon och männen. I detta fall väger rädslan över att folk ska få veta tyngre i jämförelse med viljan till att be om hjälp för att komma ur beteendet. Utöver Scheff & Starrin resonemang om att skam är anledningen till varför de unga kvinnorna inte berättar om sitt självskadebeteende, framhäver Eva Lundgren ett annat perspektiv. Lundgren (2012 s. 13) skriver om normaliseringsprocessen. I normaliseringsprocessen ingår internalisering, vilket innebär att kvinnor ofta har en tendens till att ta över männens föreställningar av våldet. Med detta menar författaren att kvinnan ofta skuldbelägger sig själv för det våld männen utsätter dem för. Ur detta perspektiv kan en av anledningarna till att de unga kvinnorna inte ber om hjälp bero på att de upplever att det sexuella våldet är deras eget fel.

Att inte våga berätta om sitt självskadebeteende var dock inte ett gemensamt mönster för alla kvinnor i utsagorna. I några av utsagorna framkommer det att de unga kvinnorna faktiskt berättade om deras situation.

Nadja: *Jag orkade inte med ännu ett misslyckat förtroende, som när jag berättade för Moa, Johanna och Farzaneh. Att de inte trodde mig var...det värsta sveket. Eller de kanske trodde mig, men de gjorde ingenting för att hjälpa mig. All kraft som hade gått åt att samla mod att berätta bara försvann och det var så enkelt att bara fortsätta som förut, ta ut all ångest på männen.* (Engvall 2012, s. 185-186)

Nadja: Jag kände mig så sviken. Johanna var ju en av mina närmaste vänner, hon visste att jag skulle börja sälja, det berättade jag för henne. Jag blev sårad när hon inte försökte hjälpa mig på något sätt under den långa tiden, hon visste vad som pågick och varför jag var tyst och ledsen på lektionerna i skolan men ändå gjorde hon inget. (Engvall 2012, s. 146)

I citaten ovan förklarar Nadja att hon upplevt ett misslyckat förtroende. Med detta menar Nadja att hon tidigare har berättat om sitt beteende men att hennes

omgivning inte har tagit henne på allvar. Till följd av att inte bli tagen på allvar har Nadja inte fått någon hjälp trots att hon på ett tydligt sätt bett om den. Konsekvensen av att berätta men inte få någon hjälp har resulterat i att Nadja fortsätter träffa männen. Scheff & Starrin (2013 s. 188) hänvisar till Goffman som förklarar att förlägenhet kan uppstå då en person känner sig avvisad. Förlägenhet kan följaktligen leda till en låg självkänsla, dåligt samvete eller blyghet. Utifrån Goffmans teori har Nadja blivit avvisad av sina vänner, vilket även innebär att hon upplever förlägenhet, det vill säga skam. Vidare går det att tolka att konsekvensen av att bli avvisad kan leda till skam, vilket sedan innebär att beteendet fortsätter.

Ytterligare ett tecken som förekommer ofta utgörs av viljan till att hålla självskadebeteendet hemligt.

Tessan: *Det fanns en del av min personlighet som andra såg; min familj, vänner, folk i stallet och andra. Där fungerade jag bra, jag var glad, duktig och skötsam. [...] Den andra delen, den syntes inte. Jag låtsades inte om nåt. Jag tror inte att nån alls hade kunnat säga att dom trodde att jag mådde dåligt, jag höll fasaden uppe.* (Engvall 2008, s. 87)

Utöver skam som anledning till att inte berätta om sitt beteende, menar Lundgren (2012 s. 18) på att normaliseringsprocessen innebär att något som tidigare upplevt som onormalt blir normalt. Utifrån detta perspektiv kan en tolkning göras att kvinnorna avstår att berätta till följd av att beteendet blivit normalt. Trots att kvinnorna uppvisar en medvetenhet kring att deras självskadebeteende inte är hälsosamt väljer de ändå att hålla beteendet hemligt och inte be om hjälp. Lundgren menar därför att det kan bero på att självskadebeteendet har normaliserats. Det utgör vardag för dessa kvinnor och därför kan det upplevas som svårt att bryta mönstret och be om hjälp. Istället väljer de unga kvinnorna att hålla upp sin fasad och fortsätta självskada med sex i form av prostitution.

Ytterligare ett mönster som förekom i empirin, bestod av beskrivningar av de unga kvinnornas relationer till deras familjer. Mathilda skriver i citaten nedan att de inte pratar om jobbiga saker i hennes familj. Därför upplevde Matilda att hon inte kunde vända sig till sin familj. Scheff hade förklarat att kvinnorna inte kan berätta för sina familjer om deras självskadebeteende på grund av deras

sociala band. Scheff (1997 s. 73) menar på att det finns sociala band mellan alla människor. Dessa band kan sedan komma att påverka en persons beteende gentemot andra. Alltså kan anledningen till att kvinnorna avstår från att berätta om deras självskadebeteende bero på att kvinnorna inte har ett hälsosamt socialt band till sina familjer.

Mathilda: Flera gånger under bilresan mot Örebro vill jag berätta för honom om Simon, och att jag nog gått över gränsen med vad jag skickat för bilder och videos till honom. Men jag kan bara inte. I min familj pratar vi inte så mycket om det som är jobbigt på riktigt, om känslor och sånt. (Hofling och Milton 2022, s. 44)

Tessan: Allt var som vanligt. Åtminstone såg det ut så på utsidan. Åtminstone ville jag att det skulle se ut så på min utsida. Mamma och pappa märkte att något var fel, det måste de ha gjort. (Engvall 2008, s. 40)

I citaten ovan framkommer det även att Tessan antar att föräldrarna hade kännedom om att något inte stod rätt till. Trots att föräldrarna eventuellt märkte något, gjorde de inget åt saken. Detta förekommer även i Mathildas berättelse då hon säger att hennes familj inte pratar om känslor. Trots att föräldrarna har en medvetenhet kring att de unga kvinnorna har en problematik agerar de inte, vilket kan leda till att det upplevs som svårare för de unga kvinnorna att be om hjälp. Detta kan tolkas som att föräldrarna i dessa fall inte har kunskapen om hur en ska hantera en sådan situation där man misstänker att ens barn far illa.

6 Slutdiskussion

Vår studie har resulterat i att vi har skapat en bättre förståelse kring sex som självskadebeteende i form av prostitution hos unga kvinnor. Med hjälp av våra valda teorier och tidigare forskning har vi kunnat dra slutsatserna att sexuella övergrepp ofta är en ingång till att börja självskada med sex. Vi har även fått kunskap om att de unga kvinnorna ofta tenderar till att hålla det första sexuella övergreppet hemligt. I samband med detta har vi även lagt märke till att kvinnorna skuldbelägger sig själva för det övergrepp de blivit utsatta för. Det är med anledning av att kvinnorna upplevt att de efter det första övergreppet inte har något att förlora som självskadebeteendet med sex började. Självskadebeteendet med sex blev ett sätt att hantera olika känslor på. Därmed har den motiverande faktorn inte varit den ersättning kvinnorna fått för de sexuella tjänster de utfört. Istället har den motiverande faktorn varit ett sätt att hantera sina känslor. Samtidigt som självskadebeteendet kunde uppfattas som ångestdämpande genererade det i mer jobbiga känslor. Med andra ord skapades en ond spiral där kvinnorna använde självskadebeteendet för att tillfälligt må bättre men där deras agerande på långt sikt fick dem att må sämre. Denna onda spiral av ångest samt dåligt mående har visat sig resultera i en kombination av olika självskadebeteenden.

Vi har identifierat ett flertal mönster för de unga kvinnor som självskadar med sex. Ett av dessa förekommande mönster är att kvinnorna framhävde en vilja till att få hjälp. Däremot hade de inte kunskap om hur de skulle be om hjälp. I de fall där kvinnorna blev erbjudna hjälp tog det lång tid innan kvinnorna vågade berätta. Kvinnorna har uttryckt en vilja om att omgivningen ska fråga om deras mående mer än en gång för att de ska känna sig trygga med att berätta om sin situation. Ett sätt att arbeta förebyggande med sex som självskadebeteende i form av prostitution kan vara att ofta fråga om måendet. Utifrån vår studie har det framgått att det är bättre att fråga en gång för mycket än en gång för lite. I kombination med detta bör den professionella även vara medveten om att målgruppen tenderar till att upprätthålla en fasad gentemot samhället. Upprätthållandet av en fasad har varit ett förekommande mönster i vår studie eftersom kvinnorna har berättat att de hemlighets håller deras beteende. Det råder

en stor skam i att tala om för omgivningen om deras självskadebeteende. Skammen grundar sig ofta i de samhällsnormer som finns, vilket utgör en av anledningarna till varför kvinnorna upprätthåller en fasad. Därför är det av yttersta vikt att den professionella kan se igenom fasaden för att kunna hjälpa de unga kvinnorna. Att inte visa några synliga tecken för omgivningen behöver därmed inte betyda att självskadebeteendet inte finns där.

Utifrån vår studie har vi kunnat förstå att de unga kvinnorna vänder sig till jämnåriga för stöd och hjälp med deras självskadebeteende. I brist på kunskap hos de jämnåriga har de unga kvinnorna inte fått någon hjälp eller stöttning. Det har även framkommit att vuxna närstående inte har haft kunskap om hur de ska agera vid misstanke om ett självskadebeteende. Vi ser därför en möjlighet att förebygga sex som självskadebeteende i form av prostitution genom kunskap. Kunskap om sex som självskadebeteende bör i större utsträckning spridas till både unga och vuxna. Flera möjligheter som professionella bättre kan upplysa samhället på innefattar bland annat spridning av kunskap genom broschyrer, posters och på sociala medier. Genom att sprida kunskap kan problematiken uppmärksammas och normaliseras, vilket kan leda till att unga upplever det lättare att söka hjälp. Ett sätt att säkerhetsställa att alla får ta del av kunskapen kan vara att inkludera ämnet sex som självskadebeteende i skolundervisningen. På så vis blir kunskapen mer lättillgänglig samt att informationen når ut till den yngre målgruppen. Utöver att sprida kunskap om sex som självskadebeteende ser vi även ett behov av att lära ungdomar finna hälsosamma sätt att hantera ångest på. Genom att lära ut hälsosamma sätt att hantera ångest på i skolan kan destruktiva självskadebeteenden förhindras.

Utifrån vår studie har slutsatsen kunnat dras att det finns flera möjligheter till att bättre kunna arbeta förebyggande för målgruppen. Mer forskning inom ämnet är av behov för att ytterligare kunna förstå och hjälpa de utsatta. Vår forskning har endast belyst ett perspektiv av ämnet men där finns flera områden som behöver uppmärksammas. Vidare forskning kring hur kvinnor tar sig ur sitt självskadebeteende med sex kan hjälpa professionella att identifiera gemensamma mönster för hur kvinnor på ett hälsosamt sätt lyckas ta sig ur sitt självskadebeteende. Vi anser att forskningen har tagit ett steg i rätt riktning med vår studie för att kunna hjälpa fler kvinnor i sitt självskadebeteende med sex i form av prostitution.

Referenslista

Amcoff, Louise & Sahlin, Tove (2021). *Till männen som köpte min kropp*. Stockholm: Norstedts.

Boreus, Kristina (2015). *Texter i vardag och samhälle*. I: Göran Ahrne & Peter Svensson (red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. Andra uppl. Liber AB.

Bryman, Alan (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Tredje uppl. Liber AB.

Dahlström, Örjan, Cecilia Fredlund, Linda Jonsson, Gisela Priebe, Carl Göran Svedin och Marie Wadsby (2018). Adolescents' motives for selling sex in a welfare state - A Swedish national study. *Child Abuse & Neglect* Volym 81 s. 286-295.

Engvall, Caroline (2008). *14 år till salu: en sann svensk historia*. Stockholm: Kalla kulor.

Engvall, Caroline (2012). *Skamfläck: svenska barns verkliga helvete*. Stockholm: Pocketförlaget.

Fredlund, Cecilia, Linda Jonsson, Gisela Priebe, Carl Göran Svedin och Marie Wadsby (2017). Self-reported frequency of sex as self-injury (SASI) in a national study of Swedish adolescents and association to sociodemographic factors, sexual behaviors, abuse and mental health. *Child and Adolescent Psychiatry and Mental Health*. Volym 11 (9).

Fredlund, Cecilia, Linda Jonsson och Marie Wadsby (2020). Motives and Manifestations of Sex as Self-Injury. *The journal of sex research*. Volym 57 (7) s. 897–905.

Fredlund, Cecilia, Gisela Priebe, Carl Göran Svedin, Frida Svensson och Marie Wadsby (2013). Adolescents selling sex: Exposure to abuse, mental health,

self-harm behaviour and the need for help and support - a study of a Swedish national sample. *Nord J Psychiatry* Volym 67 s. 81–88.

Goffman, Erving (1963). *Stigma: notes on the management of spoiled identity*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall.

Hofling, Mathilda, Milton, Leone (2022). *Berättar du så dödar jag dig*. Stockholm: Lind & Co.

Johnsdotter, Sara och Wall, Ingrid (2022). Sex as self-injury: The appearance of a new diagnostic category in Sweden. *Sexualities*. Volym 0 (0) s. 1-18.

Jämställdhetsmyndigheten (2022). *Prostitution och människohandel*.
<https://jamstalldhetsmyndigheten.se/mans-vald-mot-kvinnor/prostitution-och-man-niskohandel/> (hämtad 2022-11-28).

Landberg, Åsa (2022). *Sexuella övergrepp via nätet och unga som skadar sig genom sex*.
https://asalandberg.se/teman_asa_landberg_arbetar_med/sexuella-overgrepp-via-n-attet-och-unga-som-skadar-sig-genom-sex/ (hämtad 2022-11-29).

Lundgren, Eva (2012). *Våldets normalisering och andra våldsförståelser*. Stockholm: Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige (ROKS).

Mattsson, Tina (2015). *Intersektionalitet i socialt arbete*. Andra uppl. Malmö: Gleerups.

Nationalencyklopedin. *Prostitution*.
<https://www-ne-se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/prostitution> (hämtad 2022-11-28).

Scheff, Thomas J. (1997). *Emotions, the Social Bond, and Human Reality. Part/Whole Analysis*. Cambridge: Cambridge University Press.

Scheff, Thomas J. (2003). Shame in Self and Society. *Symbolic Interaction*, 26 (2), s. 239–262.

Scheff, Thomas J, Starrin, Bengt (2013). Ett emotionssociologiskt perspektiv på sociala problem: skam och utsatthet. I: Meeuwisse, Anna & Swärd, Hans (red.) *Perspektiv på sociala problem*. Andra uppl. Stockholm: Natur & kultur.

Svensson, Peter (2015). Teorins roll i kvalitativ forskning. I: Ahrne, Göran & Svensson, Peter (red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. Andra uppl. Stockholm: Liber.